

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2Tos/127/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3124010980
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Dunčko
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3124010980.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Dunčka a sudcov JUDr. Michala Eliaša a JUDr. Milana Straku na neverejnom zasadnutí konanom dňa 01. októbra 2024 prejednal sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. D., trvale bytom E., F. XXXX/X, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Dubnica nad Váhom, ktorú podal proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7PP/73/2024 zo dňa 11.07.2024 a takto jednomyseľne

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sa sťažnosť odsúdeného A. B. zamietla, pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 1T/2/2018 zo dňa 22.07.2019 bol A. B. odsúdený pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. e) Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., pokračovací zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák. a zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 1T/40/2019 zo dňa 13.01.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3To/81/2020 zo dňa 26.11.2020 bol A. B. odsúdený pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. d) Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c) Tr. zák., prečin porušovania domovej slobody § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. e) Tr. zák. spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. a prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a), b) Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Tr. zák. spáchaných formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 30 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7PP/73/2024 zo dňa 11.07.2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) bol podľa § 415 ods. 1 Tr. por. s použitím § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. zamietnutý návrh odsúdeného o podmienéčné prepustenie z výkonu vyššie uvedených trestov odňatia slobody.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odsúdený sťažnosť, ktorú zahlásil do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po jeho vyhlásení. V jej písomných dôvodoch uviedol, že súd prvého stupňa nerešpektoval nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS. 36/2022 zo dňa 24.05.2022, v zmysle ktorého predpoklad vedenia riadneho života v budúcnosti nemôže byť založený výlučne na trestnej minulosti konkrétneho jednotlivca a je potrebné zohľadniť ďalšie aktuálne poznatky o osobe odsúdeného, stav jeho nápravy alebo prostredie, v ktorom by sa po prípadnom podmienéčnom prepustení z výkonu trestu ocitol. Zároveň dal písomný sľub, že v prípade podmienéčného prepustenia bude viesť riadny usporiadaný život so svojou najbližšou rodinou na adrese svojho trvalého bytu, riadne sa zamestná na trvalý pracovný pomer, nedopustí sa žiadnej trestnej činnosti a bude si plniť občianske povinnosti. Záverom oľutoval spáchanie skutku, pre ktorý sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený súdu prvého stupňa, primárne zistiac, že podaná sťažnosť je prípustná (§ 185 Tr. por.), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 187 Tr. por.), na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo, a takto dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Krajský súd v prvom rade konštatuje, že súd prvého stupňa správne procesne postupoval, keď o návrhu odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodoval na verejnom zasadnutí, pričom napadnuté uznesenie vyhlásil po vykonaní (podľa názoru krajského súdu) potrebného aj dostatočného dokazovania. Odsúdený tu mal možnosť vyjadriť sa pred súdom prvého stupňa k priebehu svojho výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhoval svoje podmiennečné prepustenie.

Z písomného odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že súd prvého stupňa sa dôsledne zaoberal zákonnými podmienkami pre podmiennečné prepustenie podľa § 66 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. zák., ktoré musia byť pre pozitívne rozhodnutie o podmiennečnom prepustení každého odsúdeného splnené vždy súčasne.

Možno prisvedčiť jeho názoru, že odsúdený spĺňal formálnu podmienku z pohľadu dĺžky obidvoch doteraz vykonaných trestov odňatia slobody (ktoré sa pre účely rozhodovania o podmiennečnom prepustení považujú za jeden trest), keď v súčte so započítaním vykonal zákonom požadované časti z výmery uložených trestov odňatia slobody, teda viac ako 1/2 v prípade trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1T/40/2019 a viac ako 2/3 v prípade trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1T/2/2018 (ďalej len „trest odňatia slobody“).

Krajský súd sa stotožnil aj s ďalším záverom súdu prvého stupňa, že u odsúdeného nebola splnená ďalšia zákonná podmienka, a to prvá materiálna podmienka spočívajúca v polepšení sa.

Krajský súd považuje v prvom rade za potrebné zdôrazniť, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného primárne rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom tohto trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri nadväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúca už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca však neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného (Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť...), ale ponecháva na úvahu súdu na základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

K otázke posudzovania preukázania polepšenia krajský súd považuje tiež za potrebné poukázať na to, že polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatel'ovej osobnosti, ktorý sa, pravda, navonok prejavuje iba v jeho správaní. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení treba práve rozlišovať, kedy je správanie a plnenie povinností vo výkone trestu iba prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú predpokladať, že aj v budúcnosti bude viesť riadny život. Preto správanie odsúdeného vo výkone trestu a plnenie povinností sú síce neopomenuteľnými, ale nie však jedinými hľadiskami, z ktorých možno usudzovať na jeho polepšenie.

Krajský súd ďalej uvádza, že v rámci výkonu trestu odňatia slobody sa zaobchádzaním rozumie súhrn aktivít, ktorých účelom je diferencovaným spôsobom zabezpečiť výkon práv a povinností podľa Zák. č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody, podporovať a rozvíjať zmysel pre zodpovednosť, dodržiavanie zákonov a spoločenských noriem, pozitívne osobnostné vlastnosti, úctu k iným, sebaúctu a pozitívny vzťah k rodine. Na splnenie tohto účelu sa na odsúdeného vypracúva program zaobchádzania,

ktorý ustanovuje cieľavedomé, komplexné a štruktúrované pôsobenie na odsúdeného podľa jeho osobnostných vlastností, odborných vedomostí a stupňa vzdelania v súlade s účelom výkonu trestu.

Prijatie a pozitívny vzťah odsúdeného k programu zaobchádzania je základným predpokladom účinnosti trestu. V prípade odsúdeného A. B. je ale potrebné konštatovať, že podľa hodnotenia ústavu na výkon trestu tento plní čiastočne stanovené ciele programu zaobchádzania až v troch bodoch z celkových štyroch (konkrétne ide o body edukácia, aktivita vo voľnom čase a zaraďovanie do práce).

Podrobným preskúmaním veci dospel krajský súd k záveru, že doterajší výkon trestu odňatia slobody u odsúdeného možno hodnotiť skôr ako „podpriemerný,“ s viacerými zistenými nedostatkami, a preto nesvedčiaci o jeho polepšení. Odsúdený totiž nerešpektoval a nedodržiaval zákonné normy upravujúce pobyt vo výkone trestu odňatia slobody až 21-krát (sú bližšie rozvedené v napadnutom uznesení, na ktoré krajský súd len poukazuje), a to vo viacerých ústavoch na výkon trestu (v Žiline, v Hrnčiarovciach nad Parnou, v Sučanoch a v Dubnici nad Váhom), pričom z tohto dôvodu mu bola zmenená aj diferenciačná skupina z „B“ na „C“ (až dňa 06.05.2024 mu bola zmenená diferenciačná skupina opäť na „B“ na základe jeho zodpovednejšieho plnenia si povinností). Napokon odsúdenému bolo počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody uložených až 6 disciplinárnych trestov, ktoré sú síce aktuálne už zahladené, avšak naproti tomu bol počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody bol len 1-krát disciplinárne odmenený a vo výkone trestu je pritom nepretržite od 07.02.2019. Aj z týchto dôvodov ani ústav na výkon trestu jeho podmienené prepustenie neodporučil.

Krajský súd k vyššie uvedenému uvádza, že takéto hodnotenie doterajšieho pobytu odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody nemôže byť prejavom polepšenia.

Aj krajský súd napokon upriamuje pozornosť na skutočnosť, že postoj odsúdeného k trestnej činnosti je len čiastočne kritický, keď jeho postoj k spáchanej trestnej činnosti je ľahkovážny (poukazuje na vplyv omamných látok). Krajský súd k tomu uvádza, že takýto postoj odsúdeného nemôže byť prejavom polepšenia, keď si svoje negatívne konanie a jeho dôsledky po vykonaní prevažnej časti trestu odňatia slobody dostatočným spôsobom neuvedomuje (resp. nepripúšťa). Pritom aj zmena nazerania na vlastnú trestnú činnosť je jedným z výrazov polepšenia sa odsúdeného.

Zároveň krajský súd dodáva, že iba osoby podieľajúce sa na prevýchove odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody môžu podať objektívny obraz o stupni nápravy (jeho polepšení), pričom krajský súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by hodnotenie ústavu na výkon trestu v smere vyhodnotenia jeho polepšenia/nepolepšenia akokoľvek spochybňovali. Preto „oľutovanie spáchania skutku“ odsúdeným v písomných dôvodoch sťažnosti považoval krajský súd skôr za účelové.

V zhode s názorom súdu prvého stupňa aj krajský súd považuje nápravu odsúdeného za podstatne sťaženú, a to z dôvodov, na ktoré podrobne poukázal už súd prvého stupňa. Krajský súd na tomto mieste len v celom rozsahu poukazuje na jeho správne úvahy a závery, s ktorými sa stotožňuje.

Na úplný záver k nespĺneniu prvej materiálnej podmienky spočívajúcej v polepšení sa krajský súd uvádza, že ak súd nezistí „polepšenie sa“ odsúdeného, veľmi ťažko môže dospieť k záveru, že by po podmienenom prepustení na slobode už viedol riadny život (druhá materiálная podmienka). Inak povedané – ak odsúdený nevie rešpektovať právne normy vzťahujúce sa na jeho pobyt „za múrmi väznice“ (viest' riadny život „vo väznici“), nemožno dospieť k záveru o splnení druhej materiálnej podmienky, teda že by existovalo dôvodné očakávanie, že odsúdený už bude rešpektovať právne normy vzťahujúce sa na jeho pobyt na slobode.

K sťažnostnej námietke odsúdeného, že súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie výlučne na jeho trestnej minulosti, vyhodnotil krajský súd ako nedôvodnú. Súd prvého stupňa totiž svoje rozhodnutie „založil“ primárne na zistení, že u odsúdeného nedošlo k polepšeniu sa počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody tak, ako to vyplýva z § 66 ods. 1 Tr. zák., a nie na jeho trestnej minulosti. Krajský súd opätovne zdôrazňuje, že otázku preukázania polepšenia nie je možné posudzovať izolovane od otázky pozitívnej prognózy správania sa odsúdeného v budúcnosti. Z uvedeného potom logicky vyplýva, ako to už vyplýva z vyššie uvedeného, že ak sa nepreukáže skutočné polepšenie odsúdeného, je ťažko odôvodniteľný záver, že u odsúdeného je možné očakávať v budúcnosti vedenie riadneho života.

Účelom trestu je okrem iného i ochrana spoločnosti pred páchatelom trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je preto v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu nariadeného trestu odňatia slobody, aby ho odsúdený aj naďalej vykonával.

Keďže odsúdený nespĺňal prvú materiálnu podmienku na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, resp. jednu z troch zákonných podmienok, ktoré musia byť splnené vždy súčasne, krajský súd podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. jeho sťažnosť zamietol ako nedôvodnú.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.